Workshop gedragstoezicht BES

Hans Wolters
30 maart 2010

Agenda

1. Taken AFM en inhoud gedragstoezicht
2. Zorgplicht
3. Transparantietoezicht
4. Voorkomen overkreditering

1. Taak: wat doet de AFM?

De AFM bevordert eerlijke en transparante financiële markten.

Wij zijn de onafhankelijke gedragstoezichthouder op de markten van sparen, lenen, beleggen en verzekeren.

De AFM bevordert zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten en ziet toe op een eerlijke en efficiënte werking van kapitaalmarkten.

Ons streven is het vertrouwen van consumenten en bedrijven in de financiële markten te versterken, ook internationaal.

Financiële dienstverlening

NL: De AFM bevordert de zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten. Bedrijven en personen die financiële diensten verlenen, moeten deskundig, betrouwbaar en integer zijn. De informatie van financiële ondernemingen en pensioenuitvoerders dient feitelijk juist, begrijpelijk en niet misleidend te zijn. De ondernemingen moeten handelen in het belang van hun klanten (zorgplicht).

BES:
-overgangsfase: reikwijdte toezicht AFM beperkt
-eindfase: in beginsel als in NL

Kapitaalmarkten

NL: De AFM bevordert de eerlijke en efficiënte werking van kapitaalmarkten, waarop beleggers kunnen vertrouwen. Wij handhaven de spelregels voor degenen die actief zijn op de markt van aandelen en andere effecten. Marktmisbruik – gebruik van voorwetenschap, manipulatie of misleiding – is verboden. Beursgenoteerde bedrijven moeten koersgevoelige informatie (kgi) tijdig en correct naar buiten brengen. Wij handhaven de regels voor de uitgifte van effecten en openbare biedingen, voor financiële verslaggeving en voor accountants die de verslaggeving controleren.

BES: beperkte taak op gebied kapitaalmarkten.

Hoe gaan we te werk? - Kernwaarden

1. **Verantwoordelijkheid**

   Wij gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven en burgers. Ons toezicht is op maat: toezicht is meer op afstand naarmate we kunnen vertrouwen op naleving.

2 **Doortastendheid**

   Als handhaver van de wet treedt de AFM doortastend op. De inzet van onze verschillende instrumenten is steeds gericht op “effectieve beïnvloeding”.

3 **Zorgvuldigheid**

   De AFM brengt altijd eerst de feiten in beeld alvorens hierover een oordeel te vormen en tot acties over te gaan. De AFM heeft daarbij steeds oog voor een “level playing field”.

4 **Oriëntatiepunt**

   Wij geven duidelijkheid over wat moet of mag, en wat niet. We voeren een dialoog met onze omgeving. Wij zijn zo voorspelbaar mogelijk.

5 **Doelmatigheid**

   Wij zijn ons bewust van de kosten en proberen deze zoveel mogelijk te beperken. Wij werken samen met andere toezichthouders en handhavers, in Nederland en over de grens.

Taken - waar bestaaat ons toezicht uit?

NL:

Financiële Dienstverlening

- Markttoegang
- Toezicht financiële ondernemingen
- Transparantietoezicht financiële producten

BES:

- In overgangsfase: beperkte reikwijdte
- In eindfase: als in NL, inhoud normen kan afwijken

Sancties/maatregelen

NL:

- Normoverdragend gesprek (‘wij vragen’)
- Aanwijzing (‘wij eisen’)
- Boete en last onder dwangsom
- Intrekking vergunning/beëindiging bedrijf
- Stille curator
- Aangifte OM

BES:

- overgangsfase: normoverdragend gesprek, boete, doorhaling register, aangifte
- eindfase: in beginsel conform NL

2. Zorgplicht

Klant centraal:

- ken uw klant
- transparante informatievoorziening
- passend advies
- handel in het belang van de klant
- nazorg: adequate klachtenafhandeling

Nadere uitwerking zorgplicht

Belangrijk: inwinnen informatie t.b.v. een passend advies

Informatie inwinnen over:

- Financiële positie
- Doelstellingen
- Risicobereidheid
- Kennis en ervaring

Informatie vastleggen in het klantdossier en bewaren!

3. Transparantie

Algemene eisen aan informatievoorziening:

- **Correct**
- **Duidelijk**
- **Niet misleidend**
- **Niet tegenstrijdig**

Verplichte informatievoorziening

Pre-contractuele informatie

Tussenpersoon

-Tijdige informatie over dienstverlening door de tussenpersoon

-Informatie over de aanbieders

-Wijze van beloning

Aanbieder

-Informatievoorziening over het product

-Informatievoorziening over de aanbieder

Tijdens de dienstverlening

- Bij wezenlijke wijzigingen
- Variabele kredietvergoeding: melden wijzigingen hierin, gevolgen voor maandlast en totaalkosten

Pre-contractuele informatie krediet

Verplichting om tijdig schriftelijke informatie te verstrekken ten behoeve van adequate beoordeling van het krediet, bijv.:

- Totale kredietbedrag of kredietlimiet
- Duur van de kredietovereenkomst
- Kredietvergoedingspercentage per jaar
- Geldigheidsduur van het kredietvergoedingspercentage
- Totaalkosten of indien nog niet bekend een representatief voorbeeld
- Wijze van aflossing (bijv. periode)
- Gevolgen voor de consument van te late betaling of niet-nakoming

Onverplichte informatieverstrekking

Zoals reclames, brochures en websites

Deze moeten voldoen aan:

- correcte, duidelijke, niet-tegenstrijdige en niet-misleidende informatie
- aanvullende regels voor kredietreclames, zie uitwerking

Toezicht :

- door opvragen informatiemateriaal, beoordelen websites, klachten en signalen van consumenten
- ter plekke en op afstand

Reclame-eisen krediet

Ingeval rentepercentage wordt genoemd:

- kredietvergoedingspercentage op jaarbasis
- moet representatief zijn

Indien termijnlast wordt genoemd:

- moet representatief zijn
- gedrukte media: tabel met kredietvergoedingspercentage, looptijd, kredietbedrag en totale kosten
-tv/radio: totaalkosten en kredietvergoedingspercentage

Reclame eisen krediet, vervolg

Verbod van mededeling over:

- snelheid waarmee krediet verkregen kan worden
- kredietwaardigheid consument geen of beperkte rol speelt

Bij kredietvergoedingspercentages die tijdelijk gelden:

- Termijn hiervan noemen, evenals opvolgende percentage
- Indien volgende percentage niet bekend: waarschuwing dat dit hoger kan zijn

4. Voorkomen van overkreditering

Aanleiding

- Onderzoek Curconsult
- Gesprekken met marktpartijen

Regelgeving in Nederland

- Korte toelichting regels en systematiek voor consumptief en hypothecair krediet

Wat willen we bereiken?

- Voorkomen dat door overkreditering geen financiële ruimte is voor basisbehoeften
- Vergroten bewustzijn dat lenen geld kost

Kredietverlening BES

Ontbreken van een formeel kredietregistratiesysteem

Geen levensonderhoudsnorm conform NIBUD

Derhalve kunnen we systeem GHF NL niet zo maar kopiëren

Hoe bereiken doelstelling voorkomen overkreditering?
- Onder een minimuminkomensgrens geen ruimte om te lenen
- Boven deze grens een geleidelijke toename van de leencapaciteit

Voorbeeld berekenen leenruimte

Stel: inkomen NAF 1725 voor 2 volwassenen: geen ruimte om te lenen

Stel inkomen NAF 2525: leefnorm volgens berekeningsmodule NAF 2261
Deel van het inkomen dat besteed kan worden aan lenen is: 2525 – 2261 = 264

Stel rentepercentage 10% en consumptieve lening die in vijf jaar afgelost moet worden
Daarbij hoort een factor 47,1
Totaal kan dan geleend worden 47,1 x 264 = 12.434,4

Voor hypothecaire leningen vergelijkbare systematiek

Meer info:

www.afm.nl